

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A szülői felelősség gyakorlója köteles biztosítani a gyermek szükségleteinek és kívánságainak megfelelő kiegyensúlyozott fejlődését és jóllétét. Ennek megfelelően a szülői felelősség célja a szoros és szeretetteljes kapcsolatok kialakítása, különösen a gyermekek és szülei között.

A gyermek számára biztosítani kell a megfelelő gondoskodást és nevelést, valamint a korának és fejlődési szakaszának megfelelő felügyeletet és védelmet.

A gyermek számára biztonságos és ingergazdag környezetet, valamint a hajlamainak és kívánságainak megfelelő iskoláztatást kell biztosítani.

A gyermeket megértéssel, biztonságban és szeretetteljes módon kell nevelni. A gyermekkel szemben nem alkalmazható testi fenyítés vagy bármilyen más bántalmazó bánásmód. A gyermeket támogatni és bátorítani kell abban, hogy független és felelős felnőtté váljon (a gyermek feletti felügyeletről és a kapcsolattartási jogról szóló 361/1983. törvény 1. szakasza).

A szülői felelősség gyakorlója köteles a gyermek – fentiekben leírtak szerinti – jóllétét és fejlődését biztosítani. Ennek érdekében jogosult a gyermek gondozásával, nevelésével, lakóhelyével és más személyes jellegű ügyeivel kapcsolatban döntést hozni. A döntések meghozatala során a gyermek véleményét is figyelembe kell venni.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Amennyiben a szülők a gyermek születésének időpontjában házasságban élnek, mindkettőjüket szülői felelősség terheli. Ha a gyermek születésének időpontjában nem élnek házasságban, a szülői felelősséget az anya viseli. A szülők az apaság megállapításával összefüggésben megállapodhatnak abban, hogy ki gyakorolja a felügyeleti jogot. Ha a gyermek felett az egyik szülő egyedüli felügyeleti jogot gyakorol és a szülők később összeházasodnak, mindkét szülőt terheli a szülői felelősség.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A bíróság határozhat úgy, hogy a gyermek feletti felügyelettel a szülők hozzájárulásával mellettük vagy helyettük más személyt vagy személyeket bíz meg. A döntésnek a gyermek érdekein kell alapulnia, és csak abban az esetben hozható meg, ha a gyermek szempontjából nyomós ok indokolja, hogy a felügyeleti jogot a szülőktől eltérő más személyre ruházzák át. A szülők elhalálozása esetén a szociális jóléti tanács intézkedik arról, hogy valakit felruházzon a gyermek feletti felügyeleti joggal.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A felügyeleti jogot és a kapcsolattartási jogot a gyermek érdekeinek megfelelően, olyan módon kell rendezni, amely biztosítja e jogok jövőbeli gyakorlásának lehető legmegfelelőbb módját. A szülők a szülői felelősségre vonatkozó megállapodást köthetnek. Ha a szülők nem tudnak megállapodni, az ügyet bíróság elé kell vinni.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A felügyeleti jog tárgyában kötött megállapodást írásban kell rögzíteni, a szülők felkérhetik a helyi szociális jóléti hatóságot, hogy hagyja azt jóvá. A szociális jóléti hatóságnak biztosítania kell, hogy a megállapodás megfelel a gyermek érdekeinek. A szociális jóléti hatóság által jóváhagyott megállapodás ugyanúgy érvényes és végrehajtható, mint a bíróság által hozott jogerős határozat.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni, helyi gyermekjóléti tisztségviselő vagy családjogi közvetítő segítségét vehetik igénybe. A gyermekjóléti tisztségviselők iránymutatást nyújtanak a szülők számára és jogosultak a szülők közti megállapodás jóváhagyására. A jóváhagyott megállapodás a bírósági határozattal egyenértékű. A családjogi közvetítők segítséget nyújtanak a szülőknek abban, hogy a jogvitáikat egyeztetés útján rendezzék, és emellett segítséget nyújthatnak a megállapodások elkészítésében is. A családjogi közvetítőknek kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a család kiskorú gyermekei érdekeinek biztosítására.

A bíróság döntéshozatali hatásköre kiterjed a gyermek feletti felügyeletre, a gyermek életkörülményeire, a kapcsolattartási jogokra, valamint a tartás megfizetésére. (A polgári ügyekben történő közvetítésről és a megállapodások általános hatáskörű bíróságok általi jóváhagyásáról szóló 394/2011. **törvény** 10. szakasza) A bírósági közvetítés a bírósági eljárástól független eljárás. A közvetítés úgy indulhat, ha egy bíróság előtt folyamatban lévő ügyet bírósági közvetítésre utalnak, illetve a jogvitában részes felek közvetlen kérelmére. A mediátor egy bíró, akit szakértő – általában pszichológus vagy szociális munkás – segít. A jóváhagyott megállapodás a bírósági határozattal egyenértékű. Ha nem sikerül megállapodást elérni, folytatni kell a bírósági eljárást vagy a bíróságnak le kell zárnia az ügyet.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A bíróság döntéshozatali hatásköre kiterjed a gyermek feletti felügyeletre, a gyermek életkörülményeire, valamint a kapcsolattartási jogokra. Szükség esetén a bíróság a felügyeleti joggal rendelkező személy jogairól és kötelességeiről, valamint a kötelességeknek a felügyeleti joggal rendelkező személyek közötti megosztásáról is határozhat. A kapcsolattartási jogról hozott határozatok esetében a bíróság köteles a látogatás feltételeiről és a gyermek lakhatásáról részletesen rendelkezni. A felügyeleti jog meghatározásával együtt a gyermektartás összege is meghatározható.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

Ha az egyik szülő kizárólagos felügyeleti joggal rendelkezik, egymaga hoz döntést a gyermek gondozásával kapcsolatos kérdésekben. A bírósági határozat azonban tartalmazhat kikötéseket a kizárólagos felügyeleti joggal rendelkező személy tekintetében, például a gyermek lakóhelyének megváltoztatásához való jogot illetően.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A közös felügyeleti joggal rendelkező szülőket közösen terheli a felelősség a gyermekkel kapcsolatos minden kérdésben. Különválásuk esetén a gyermekkel kapcsolatos mindennapi döntéseket a gyermekkel együtt élő szülő hozza meg. A fontosabb döntésekhez azonban mindkét szülő hozzájárulása szükséges. Ide tartozik például a gyermek vallásának vagy tartózkodási helyének megváltoztatása, külföldi útlevele és az iskoláztatásával kapcsolatos döntések, illetve az egészségügyi ellátással vagy kórházi ápolással kapcsolatos kérdések.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A felügyeleti jogra vagy kapcsolattartási jogra vonatkozó kérelmet írásban, a gyermek lakóhelye szerint illetékes körzeti bíróságnál (käräjioikeus) kell benyújtani. A kérelmet az egyik vagy mindkét szülő, a felügyeleti joggal rendelkező személy vagy a szociális jóléti tanács nyújthatja be. A kérelemben meg kell határozni a követelést és annak indokait. A kérelemhez csatolni kell a bizonyítékként szolgáló dokumentumokat. A kérelmet személyesen a kérelmezőnek vagy egy általa felhatalmazott személynek alá kell írnia és a körzeti bírósághoz kell benyújtani. A kérelem postai úton vagy faxon is elküldhető. Az ügy a körzeti bírósághoz való beérkezéstől minősül folyamatban levő ügynek.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

Felügyeleti joggal kapcsolatos ügyekre a gyermek feletti felügyeletről és a kapcsolattartási jogról szóló törvényt kell alkalmazni. E törvény értelmében a felügyeleti vagy kapcsolattartási jogokkal kapcsolatos ügyek tárgyalása esetén a bíróság köteles a szülőket és a felügyeleti joggal rendelkező személyt meghallgatni. A bíróság előtt a gyermeket is meg lehet hallgatni, amennyiben ez nyomós okok alapján az ügy elbírálásához szükséges. A bíróság általában a gyermek körülményeiről szóló jelentést is kér a szociális jóléti tanácstól.

Amikor az ügy folyamatban van, a bíróság ideiglenes határozatot hozhat a gyermek lakhatásáról, a kapcsolattartási jogokról és azok feltételeiről. Különleges körülmények esetén a bíróság a végleges határozat meghozataláig ideiglenes felügyeleti jogot állapíthat meg. Az ideiglenes határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. Az a bíróság végleges határozatának meghozataláig hatályban marad.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A felügyeleti joggal kapcsolatos ügyek esetében költségmentesség igényelhető. A költségmentesség igénybevétele a személyes jövedelemtől függ. További tájékoztatás a finnországi költségmentességről itt található: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A körzeti bíróság által hozott határozattal szemben a fellebbviteli bíróságnál (hovioikeus) lehet fellebbezni.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A felügyeleti joggal kapcsolatos határozatok végrehajtása a 619/1996. sz., a gyermek feletti felügyeletről és kapcsolattartási jogról szóló törvényben foglaltak szerint történik. A végrehajtást írásban kell kérelmezni a gyermek vagy az ellenérdekű fél lakóhelye szerint illetékes körzeti bíróságnál. A szülői felelősségre vonatkozó határozat végrehajtása azonban kérelmezhető a bírósági végrehajtónál is, ha a határozatot három hónapnál nem régebben hozták. A kérelemhez csatolni kell a határozatot.

A kérelem és a másik fél nyilatkozatának kézhezvételekor a bíróság általában a szociális jóléti tanács egy mediátorát jelöli ki, hogy foglalkozzon az ügygel. A mediátor felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, és megbeszéli velük – és lehetőség szerint a gyermekkel is – az ügyet. A mediátor emellett megkísérel közös találkozást szervezni mindkét szülővel. A mediátor ezt követően jelentést tesz a bíróságnak, majd a bíróság határozatot hoz az ügyben. A bíróság elrendelheti a gyermek orvosi vizsgálatát is.

Amennyiben a bíróság úgy határoz, hogy a felügyeleti jogra vonatkozó határozatot végre kell hajtani, a másik fél köteles a gyermeket átadni. A határozatot feltételes pénzbírság segítségével is végre lehet hajtani. Végső esetben a gyermek kényszerrel is elvehető a határozat teljesítését megtagadó féltől.

Ha a körzeti bíróság elrendeli a gyermek kényszerrel történő elvitelét, a bírósági végrehajtó kérelmére a közvetítés továbbra is folytatható.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A szülői felügyeleti jogról szóló, másik tagállamban hozott határozat elismerésére a [2201/2003/EK tanácsi rendeletet](#) kell alkalmazni, amennyiben a határozat e rendelet hatálya alá tartozik. E rendelet Dániában nem alkalmazandó.

A rendelet értelmében a házasság felbontása tárgyában hozott ítéletet más tagállamok minden külön eljárás nélkül elismerik. Bármely érdekelt fél kérelmezheti azonban az ítélet elismeréséről vagy el nem ismeréséről szóló határozat meghozatalát. Az ítélet elismerése iránti kérelmet Finnországban a gyermek lakóhelye szerinti körzeti bírósághoz kell benyújtani.

A szülői felelősség tárgyában Dániában hozott határozatok és a Svédországban – a fent említett rendelet értelmében hozott határozatok kivételével – hozott határozatok végrehajtására az északi országokban polgári jogi követelések tárgyában hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1977. évi törvény (laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 588/1977) alapján kerül sor. A határozat elismeréséről nem kérhető külön megerősítés. A végrehajtás iránti kérelmet a körzeti bírósághoz kell benyújtani.

A szülői felelősségre vonatkozó, külföldön hozott határozatokat Finnország minden külön megerősítés nélkül elismeri. A Helsinki Fellebbviteli Bíróság (Helsingin hovioikeus) azonban kérelemre megerősítheti a határozat Finnországban történő elismerését vagy el nem ismerését.

A felügyeleti joggal kapcsolatban hozott végrehajtható határozat végrehajtása iránti kérelem a gyermek vagy az ellenérdekű fél lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye szerinti kerületi bíróságon nyújtható be. (A végrehajtási eljárásokkal kapcsolatban további információkról lásd a fenti 14. szakaszt.)

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A 15. szakaszban bemutatott eljárás.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A Finnországban tárgyal, szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a finn jogot kell alkalmazni.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.